MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta ta' l-20 ta' Gunju, 2008

Citazzjoni Numru. 104/2008

A

-vs-

B et noe

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fit-18 ta' Marzu, 2008 li permezz tiegħu l-attriċi esponiet bir-rispett u bil-ġurament tagħha kkonfermat:

1. Illi l-esponenti żżewġet lill-konvenut C ta' nazzjonalita' Libjana fil-31 ta' Jannar tas-sena 1997, fir-Reġistru taż-Żwiġijiet ta' Malta, u dan kif jirriżulta mill-anness dokument immarkat Dok. A.

2. Illi dan iż-żwieġ huwa null u bla effett peress illi l-kunsens tal-konvenut kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u obbligi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, jew *stante* li kien hemm anomalija psikoloġika serja li għamlitha impossibbli għall-konvenut li jwettaq l-obbligi essenzjali taż-żwieġ.

3. Illi dan iż-żwieġ huwa null u bla effett peress illi l-kunsens ta' l-attriċi nkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed jew iktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

4. Illi dan iż-żwieġ huwa null u bla effett peress illi l-kunsens ta' l-attriċi nkiseb b'qerq dwar xi kwalita' tal-konvenut illi mix-xorta tagħha fixklet serjament il-ħajja konjugali.

5. Illi għalhekk l-imsemmi żwieġ huwa null u bla effett *ai termini* ta' l-Artiklu 19 (1) (c), (d) u (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

Għaldaqstant, jgħid il-konvenut għar-raġunijiet premessi għaliex m'għandhiex din l-Onorabbli Qorti, prevja kull dikjarazzjoni neċessarja u mogħtija l-provvedimenti opportuni:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi li ż-żwieġ kuntrattat bejn il-kontendenti fil-31 ta' Jannar tas-sena 1997, huwa null u mingħajr effett legali *ai termini* ta' l-Artiklu 19 sub-artiklu (1) paragrafi (c), (d) u (f) ta' l-Att XXXVII ta' l-1975 dwar iż-Żwieġ (Kapitlu 255).

2. Konsegwentement tordna li din in-nullita' tiġi reġistrata fuq l-att taż-Żwieġ relattiv.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li jibqa' nġunt minn issa għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuti *nomine*, ippreżentata fit-22 ta' Mejju, 2008, li permezz tagħha qalu u kkonfermaw:

1. Illi preliminarjament, l-esponenti m'humiex edotti mill-fatti tal-każ u jirriservaw li jipprovdu r-risposti tagħhom fid-dettall fi stadju ulterjuri meta jikkomunikaw ma' l-assenti konvenut;

2. Illi għal dan l-iskop kitbu lill-avukat ta' l-attriċi sabiex jingħataw kull informazzjoni inkluż indirizz tal-konvenut u/jew tal-familjari tiegħu;

Salv eċċezzjonijiet oħra.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attriċi, ta' ommha u ta' ħuha.

Rat il-verbal tas-seduta tas-26 ta' Mejju, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qegħda titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fil-31 ta' Jannar, 1997 a bażi ta' l-Artiklu 19(1) (c), (d) u (f) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenuti *nomine* ma setgħux jagħmlu kuntatt ma' l-assenti u għalhekk ma ressqux provi; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-*

annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju." (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attriċi jirrigwardaw:

19 (1) (c) – qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

Da parti tiegħu l-konvenut qiegħed jagħmel l-istess talba u bbażata fuq l-istess kawżali, iżda minflok is-sub-inċiż (c) qiegħed jinvoka s-sub-inċiż (a), u *cioe'* li l-kunsens kien vizzjat minħabba biża' morali jew fiżika.

Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006):

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.*

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun

tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ.*" F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta'*

ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali."

F'dan il-każ jirriżulta li l-attriċi kellha biss sittax-il sena meta żżewġet lill-konvenut, li kellu sebgħa u għoxrin sena, u dan kien jaf lil missierha li wkoll huwa Libjan. L-attriċi spjegat kif il-ġenituri tagħha ressqulha lill-konvenut u ġie rranġat iż-żwieġ. Skond l-attriċi l-ftit snin li damu flimkien hija storja ta' swat, theddid u iktar swat, u l-konvenut anke spiċċa biex diversi drabi xellef difru mal-ġustizzja. Huwa kien idaħħal nisa oħra d-dar, u skond l-attriċi anke kien ikollu x'jaqsam magħhom. Fir-rigward tagħha kien ikollu x'jaqsam magħha bi vjolenza. Qatt ma ried tfal għax kien iħosshom xkiel. Għalhekk il-Qorti tħoss li hemm ħafna indizji li jwassluha biex tilqa' t-talba tagħha u huwa kundannabbli l-aġir tal-ġenituri tagħha li mponewlha ż-żwieġ ta' sittax-il sena.

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ iċċelebrat bejn il-partijiet fil-31 ta' Jannar, 1997. L-ispejjeż ikunu bla taxxa.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------